

na Črnoj Gori: Gavro Pesić, učitelj na Cetinju; — za šolstvo slovensko: Andrej Praprotnik, ravnaioči učitelj v Ljubljani, Ivan Tomšič, učitelj v Ljubljani, F. Stegnar, šolski kotarski nadzornik v Idriji, J. Lapajne, učitelj v Ljutomeru; — za šolstvo česko: prof. Drag. Škoda, Stjepan Bačkora, ravnatelj v Pragi, Josip Švestka, ravnatelj v Karlinu, Josip Bačkora, Franjo Tesař, Martin Weinfurt, Josip Balcar, Josip Kral, učitelji v Pragi, Vaclav Kredba, urednik „Posla z Budče“, i Ivan Mašek, učitelj na Smihovu.

„Slovanski pedagog“ izhajal bode v zvezkih štirih pól v osmerici za 2 meseca. Naročnina s pošiljanjem po pošti stane za celo leto 3 gold. 60 kr., za pol leta 1 gold. 80 kr. — Naročnina naj se pošilja opravištvu na Smihovem v Pragi št. 339.

* „Slovansky svět“ (Славянский Миръ) se zove list, kateri bode v Pragi izhajati začel 13. dne t. m. v ruskem in českem jeziku. To bode prvi list vseslovanski, ki bode iz Ruskega tako kakor iz vseh družih slovanskih zemelj donašal članke politične, znanstvene, umetniške in narodno-gospodarske v omenjenih dveh jezicah ter bode tako lepo priliko dajal onim, ki čitaje časnik se hočejo učiti ruski. Donašal bode tudi slovansko bibliografijo. Gêslu mu bode slovanska vzajemnost. — „Slovanski Svet“ bode izhajal dvakrat na mesec v sešitkih obsegajočih 6 tiskanih pól (120 pól celo leto) v formatu velikih ruskih mesečnikov. Cena temu listu je 6 gld. za celo leto, 3 gld. za pol leta, 1 gld. 70 kr. za četrt leta, 60 kr. pa za mesec, en sam sešitek stane 30 kr. Naroča se v administracijah „Slov. Sveta“ v Pragi na Vacslovskem náměsti č. 63. Priporoča se ta zanimivi list, ki bode potoval po vseh slovanskih okrajnah, tudi za razglase (inzerate).

* „Zora“, časopis za zabavo, znanost in umetnost — se imenuje list, ki je začel izhajati v Mariboru in bode po celi pól na svitlo hodil vsak mesec dvakrat. Lastnik mu je naš Dav. Trstenjak, vrednik pa dr. Rapoc, cena za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold. Dijakom in učiteljem se prepušča za celo leto za 2 gold. 50 kr. Trstenjakovo imé na čelu tega lista nam je že poroštvo ugodne „Zore“.

Dopisi.

Štajarsko 2. jan. — Prečastiti g. dr. Anton Murko, dekan v Hočjem, je včeraj po kratki bolezni umrl v 63. letu svoje starosti. Murkovo imé ostane v zgodovini slovenskega slovstva nepozabljivo, kajti on je že delal za povzdigo našega slovstva takrat, ko je le še celó malo rodoljubov bilo, ki so se zavedali Slovenije; slavna priča temu je njegov slovar in njegova slovnica slovenska. Domovini vseskozi zvesti sin je pa tudi v svojem poklicu in v vsakem družem oziru bil spoštovan in ljubljén. Večna mu pamet!

Iz Gradca 20. dec. A-č. *) — 7. dne t. m. se je obhajala tû druga zanimiva svečanost tehniške slovanske družbe. Lepo število slovanskih vseučiliščinih dijakov je došlo, kazaje s tem edinost, ki veže slovanske dijake med seboj. Govoril je prvi predsednik družbe gosp. Vračan, za njim gosp. Radinović o marljivem delovanji in nadepolnem napredku te družbe; gosp. Kresnik je govoril o razvitku slovanske knji-

ževnosti in o dušnem življenji slovenskega naroda, g. Turek pa o hudih bojih Čehoslovanov zoper njihove zopernike ter je dokazal potrebo vzajemnosti vseh slovanskih narodov in stavil konečno edinost kot ideal slovanskega patriotizma. Po govorih je sledila prav živahna zabava narodnega običaja. — Menda sta dopisa do „Matice slovenske“ v Ljubljani in družbe „sv. Mohora“ v Celovcu prva bila, ki sta od tukajšnje nadsodnije šla v slovenskem jeziku, v katerih ste te družbi naprošeni bili podučnih knjig za jetnišnice.

Gorica 7. pros. — Naša kmetijska šola je vredjena. Obžalovati nam je, da ni tû nižega oddelka, kakor je želel naš hrabri gosp. Povše v občno korist naše dežele. Mnogo več kmečkih sinov bi se moglo vdeleževati te jako potrebne nam šole, ako bi sprejemali učence vže iz ljudske šole na to učilišče, ne pa še le, dovršivši 4 razrede srednjih šol. Skoro za same grajščinske oskrbnike ne bi žrtoval mnogo naš kmetovalec, kteremu je jasno jestvo kmečkih omérov. Da tû višega oddelka ni treba tako, kakor nižega, razvidno je vže iz tega, da ni prišlo letos toliko učencev na to šolo, da bi se bile mogle razdeliti vse štipendije (ena je ostala). Jako srečne pa se moramo imenovati, ker je na tem učilišči za profesorja in vodjo vrli naš gosp. Povše, ki je res strokovnjak v kmetijstvu. Kakor nam je znano, ima mnogo mnogo opravil v svoji službi. Vkljub vsemu temu mu njegova neutrudljivost ne pripušča, da ne bi še posebno žrtoval svojih duševnih zmožnosti za blagor goriških Slovencev. Blagovoljno je povabil kmete, da bi ga hodili poslušat vsako nedeljo dopoldne ob 10. uri v kmetijsko učilnico — brezplačno. Jako ginljivo je prvič govoril ter podučeval 24. grudna minulega leta. Tačas bilo je pričujočih samo kakih 10, prvo nedeljo po tem nas ga je poslušalo vže okoli 50, in tako bode kmalu pretesna ona učilnica za njegove nedeljske slušatelje. Njegova prelepa in prepričevalna beseda je bila celó nekemu starčeku povod te-le opombe ob razhodu: „Slišite gospod! brez zamere; vi ste pa kaj dober fajmošter. Presrečno se Vam toraj zahvaljujem in priporočam z iskreno udanostjo v imenu vseh slušateljev.“

Podboršekov in Goljufov sosed.

Iz Gorice. (V čitalnici naši) so določene sledeče veselice: 13. in 27. januarija, 3., 10. in 12. februarija plesne zabave, 13. in 17. marca besedi z glediščino igro, 14. aprila ples. Vse veselice se začenjajo točno ob 8. uri zvečer.

Od jadranskega brega 5. jan. — Kar je prišlo na dan vsled dogodkov v 2. seji deželnega zbora kranjskega decembra meseca 1871. l., osupnilo in užalilo je vse rodoljube. Vedelo se je sicer že davno, da je marsikaj gnjilega na Slovenskem — da ni prave edinosti niti v Ljubljani ni drugde, a navadnemu občinstvu našemu je ostala needinost zagrnjena. Kar je „nekdanji“ „Narod“ pred 2—3 leti o „nekdanjih“ in „sedanjih“ „Novicah“ prinašal in marsikaj, kar je bilo tudi v družih listih čitati, ni bilo vsem razumljivo; umeli so namerjanje onih spisov le tisti, ki so si znali še družih pojasnil po privatni poti preskrbeti; le ti so vedeli, kam pes taco moli. Navadnim čitateljem naših domačih listov se godi, kakor vojakom prostakom po kaki vojski in bitvi. Oni ne razumejo o politiskem namenu vojne in o strategiji pa taktiki bitve nič. Vse, kar vedó pripovedovati, je kaka celó malo ali nič pomenljiva epizodica dotične bitve in še to popisujejo sè svojega nizkega osebnega stališča. Tako ima večina naših bralcev kak na videz oseben ravs in kavs v naših časnikih ali zborih in družtvih za važno bitev, v tem ko je — sam na sebi — le nepomenljiva vmesna prikazen, kateri prihaja važnost le od tod, da je izjava nevidne vojske. —

*) Po naključbi zakasnjeno.

Kar se sedaj v narodnem središču našem razodeva, je prevažno, in provokuje občno mnenje slovenskega naroda. Na bojišči je včasih preveč dima ali prahu ali — „megle“; kdor je tam sred zmešnjave, ne sodi vselej reči, kakor gré. Dovolite toraj, „Novice“, da rečem jaz „koju“ — i to sine ira et studio. Za voditeljstvo gré in za prvaštvo! Že pred nekimi leti si je nek nekranjsk rodoljub močno prizadeval, vspeti se na prvaški stol, — a spodletelo mu je; javno mnenje mu ni zdaj več kaj ugodno. Zdaj si je izbrala tista stranka, ktera hoče postati edino merodajna in ktero smo popred zvali „mladoslovensko“, sedaj pa jo moramo „liberalno“ imenovati, ker ona zmernišo ali starišo stranko — nasprotnikom našim na veselje — s „klerikalci“. Morebiti da novi banderonoša sam ne vé, kakošni elementi se že zbirajo pod njegovo zastavo. Al bi bil glasoviti Dörlinger leta 1870. mislil, da bo imel čez leto in dan take privržence, kakoršni so mu preteklo leto zaupnice podpisovali? Jaz poznam še precej razmere po vsem Slovenskem, a javno povem, da me groza spreleta, ko na neko sorto „rodoljubov“ mislim, in njihovo mišljenje in neka njih dejanja prevdarjam. Razodetja na pr. v zadnjem listu „Primorca“, mnogoteri javni in privatni dopisi o dogodkih v čitalnicah ali družih društvih kažejo, žalibog! prejasno, kakošne baže ljudje se pri nas za veljavo boré in hočejo mér dajati politiki naši in gospodovati v vseh razmerah našega javnega življenja. Nemara, da tudi za tistimi, ki so v „Matico“ bakljo razpora vrgli, stojé omenjene vrste možje. Po nikakem nočemo tedaj še verjeti, da se bode znani rodoljub ponašal z voditeljstvom stranke, ktera — da si tudi ni brez poštenjakov — trpi med sabo privržencev, ki so njej in vsemu narodu na sramoto. — Za danes nočem jasneje govoriti, ker se še bojim izreči osodepolno besedo „jacta est alea“. Samo to moram brezozirno povedati, da nikdar in nikoli ne bo imel slovenski narod zaupanja do mož, katerim ljublj. „Tagblatt“, dopisniki v Presse-i itd. slavo pojejo! Dimmi, con chi vai, e ti dirò, chi sei.

Iz Idrije. — 12. dne decembra se je tukaj odprla brzojavna postaja (telegraf) z omejeno dnevno službo.

Iz Reke.

Umrli deklici

v Ljubljani.

V bolezní Tvoji brez nehánja
Ostál mi je spomin na-té,
Z daljine k bolni me je sanja —
Vodilo čutno me srcé:
Srcé Te burno ni ljubilo,
Al zmir je spoštovalo Té, —
Srce se moje ni motilo:
Najblažja čut spošt'vanje jè.

Prelepa je ljubezen mila,
Ko srce v srce zaplamti,
Al Ti si angelj nežen bila:
Plamtenje žarno zá-Te ní.
Ko pa prevzela Te bolezen
Resnično ah! sem žaloval
Vedeč, da údes*) tirja jezen,
Kar sem tak' srčno spoštoval.

Ti nisi b'la za to življenje,
Ti nisi bila za ta svét, —
Tje v vrta rajskega zelenje
Presájen je deviški cvet.

*) údes — osoda, das. Geschick.

In tam bo cvél, tam v večnem miru,
V nebeške rose sjájnosti,
Ko mi se tù na časnem tiru
Potíli bomo v žalosti.

Pravično ah! mi spoštovanje
Do Tebe zmirom je biló:
Duh Tvoj živí! — Ko šlo je v spanje
K pokoju večnemu teló.
Saj nismo vredni Te imeti
Navadni, zemeljski ljudjé,
Saj ni b'lo vredno, tù želeti,
Spošt'vati Te — slabó srcé.

Iv. Zupan.

Z Vrhnike 6. jan. — Na vlogo mnogih tržanov je sl. deželni odbor, kakor njegov odpis kaže, v seji 29. dec. sklenil, naj se voli v Vrhniški županiji zopet nov občinski odbor, ker je že §. 21. o. z. zoper postavní čas v občinskem zastopu. Gosp. Obreza, ki se je dozda res kakor smola držal županijskega stola, je menda menil, da se ga „das verrufene slovenische Volk“ nikakor dotakniti ne more; še manj pa, kakor se je njegov „alter ego“ širokoustno izjavil, da ga za kak občinski račun nikdo vprašati ne sme. In zdajci menda si brusi na vse kriplje ostroge, da bi jih zopet za naprej tako globoko zasadil v županijski stol naše občine. Vsaj bi drugače ne razumeli, kako na priliko da je tropica taci ljudi, kateri za frakelj „grenkega“ naredé in plešejo kakorkoli in kar kdo poželi, z velikimi težavami nakopala puhle fraze na pôlo papirja, ktero skrivaj okoli nosijo in naše občane za podpise lové ter pravijo, da ni nič res, kar so „Novice“ o g. Obrezi pisale. Ti bedaki tudi kvasijo, da taki Slovenci, kateri zoper tacega gospoda župana tako pišejo, so sami puntarji, da bodo vsak čas zaprti ter da v kratkem pride posadka 2 polkov, ki bode vso Vrhniko oblegala; ravno tako bodo tudi dolg od 3000 gold., ktere ga je g. župan našemu trgu tako dobrotljivo prižupanil (!), plačali samo tisti, kateri se podpisati nočejo. Ko bi bil zdaj že pustni torek, ko so vsi norci odklenjeni, mislili bi, da je tako besedovanje pustna norčavost; al še pustnih maškar ni, zato le obžalujemo vse take zmotljene reveže, ki se brez vspeha, da bi škodovali nam Slovencem, ki postavijo županijsko poznamo, vsedajo na one limanice, in se obrnemo le do Vas, gosp. Obreza z očitnim vprašanjem: ali po taci ljudéh se hočete zagovarjati in po njihovih lažeh hočete dokazovati, da ni res, kar so „Novice“ pisale? Mi toraj zahtevamo od Vas, ker ste županje možje javnosti, česar smo Vas velikokrat prosili, da očitno stopite pred svet in dokažete neresnico tega, kar se je kedaj v tem listu pisalo, tihotapstvo pa, dokler vživamo še svobodo tiska, pripustite malovrednim ljudém.

Iz Kranja 6. jan. — (Zimska obleka in obutev revnim šolarjem in šolaricam) se je danes dopoldne delila v čitalnični dvorani po primernem ogovoru gosp. šolskega ravnatelja Franca Špendal-a vpričo g. učiteljev in druge gospôde. Od dohodkov dobrodelne „besede“, ki je bila novega leta dan v čitalnici, je bilo obdarovanih 20 otrok s popolno obleko in obutvo. Vrh tega pa se je naš velečenjeni rojak gosp. Val. Pleiweis, trgovec na Dunaji, tudi letos spomnil revnih svojih rojakov in je poslal obleke in perila za 18 fantov, 17 deklet in 6 revnih mestjanov. Mi tedaj danes spolnujemo le prijetno dolžnost, ako se presrečno zahvaljujemo vsem milim dobrotnikom in posebno razen zgorej imenovanemu dobrotniku g. Pleiweis-u, še g. baronu Antonu Zois-u in g. Fidelu Trpinc-u, ki sta nam z zdatno podporo prihitela na pomoč, kakor tudi gospem, gospodičinam in gospodom, ki so se trudili, da so nam napravili veseli večer v čitalnici naši v ta blagi namen. Bog povrni stoterno!

Iz Postojne 8. jan. — Z včerajšnjo „besedo“ napravila nam je naša čitalnica zopet prijeten večer. Hvala jej! Mešani zbor pevcev in pevkinj prednašal je v občo zadovoljnost „venec narodnih pesem“, pri katerem se je gospodičina Krmova s svojim lepim milim glasom v pesmi „Kje dom je moj“ posebno odlikovala, kakor tudi g. Ditrih v samospěvu „Slavjana očevina“. Komični prizor imel je mnogo pikantnega; bile ste pa tudi nalogi v jako spretnih rokah. V igri „Uskok“ zadostil je vsak svoji nalogi; radi priznavamo, da so bile role prav dobro in srečno razdeljene, česar smo si bili že v svesti, ko smo brali imena Lavrenčič, Ditrih in Perko; slednji je izvrsten komikar. Radostni čujemo, da nam čitalnica naša ta predpust napravi še dve veselici; vsaj nam je zimski čas veselega združbovanja potreba.

Novomesto 8. jan. (Čuj junaštvo nemčursko slovenski svet!) Bralcem našim je znano, da g. Hočevnar, ki ga po Dolenskem Kalistru II. imenujejo, je bil pri zadnjih volitvah protikandidat izvrstnemu našemu rodoljubu g. Karolu Rudežu. Čeravno so „na cente“ delali nemčurji in posebno cesarski uradniki, da bi bil njihov kandidat zmagal, vendar je padel, največ za to, ker so ga priporočali ljudje, ki nimajo zaupanja pri narodu našemu. Misliti je bilo, da zdaj, ko so volitve pri kraju, je tudi vsa jeza pri kraju; al kaj se zgodi? Hočevnarjev brat, ki je gospodar tiste hiše, kjer je dozda čitalnica naša stanovanje se vé da za plačilo imela, je od dveh dohtarjev posebno hujskan, jo ob novem letu iz hiše zapodil!! Ker to poslopje je bolj štali nego sobam podobno in bi hišni gospodar moral vesel biti, da ima kakega gostača v taki podrtiji, kaže to dejanje prav zagrizeno maščevanje nad nesrečno Hočevnarjevo volitvijo. „Tagblattovci“, katerih ni sram tacega početja, kažejo s tem prav očitno, da bi z denarjem „Feuer und Schwert“ popihali radi iz sveta vse, kar ne trobi v nemčurski rog. Al — vse vaše rogovilstvo je zastonj, dokler bode slovenskega naroda kaj na svetu!

Iz Ljubljane. — Od poslednjega deželnega zbora v državni zbor voljeni naši poslanci so se v soboto zbrali v Ljubljani in gledé na nepričakovano dogodbo, da — razen Čehov — so vsi poslanci družih dežel, kjer je državopravna opozicija v večini, šli na Dunaj v državni zbor, so sklenili tudi naši, da gredó; le dr. Zarnik, ki pa ni nasprotoval temu, da v sedanjem položaji po Tirolcih, Dalmatincih itd. razrušenega solidarnega postopanja gredó tudi naši poslanci na Dunaj, zarad osebnih svojih opravil ne more iti. O principu: „iti ali ne iti“ tedaj gledé na sedanje okoliščine v konferenciji narodnih poslancev ni bilo nikakoršnih navskriž-misli, zato pa tudi ni bilo nobene viharne debate, kakor „Triesterica“ krivo trdi, ampak le temeljito prevdaranje vseh državnih in deželnih razmer. Kdor vstop naših poslancev pravično soditi hoče, ta naj pomisli, da oni niso pomagali, da je bil sedanji državni zbor brž prvi dan sklepčen in da bi danes že vse drugače stalo, ako bi po izgledu Čehov in kranjskih poslancev bili Dalmatinci, Tirolci, Primorci in Vorarlberžani stali tam, kjer bi stati morala federalistična stranka. Mršava je res dandanes politika po vseh kotih, al Slovenci je niso krivi.

— Iz Kraljevice (Portoré). Dr. Majtinger je 7. dne t. m. telegrafično naznanil vredništvu „Novic“, da po brzojavi municipija neapolitanskega občini Kraljeviški je prevzvišeni škup Štrosmajer odšel v Palermo v najboljem zdravju, da pa se v kratkem vrne v Neapolj. — Po takem so tedaj na našo in vseh Slovanov veliko radost lažnjive vse tiste govorice, ki so te dni hodile po mnogih časnikih, da veleslavni gospod v Neapolji hudo bolán leži.

— (Iz seje deželnega odbora 5. januarja.) Službo sekundarja v deželni bolnišnici je deželni odbor podelil g. Matiju Gramerju, c. kr. vojaškemu zdravniku v pokoju. — Mestnega župana v Kranji, g. Boštjana Šavnika je deželni odbor na ponovljeno prošnjo odvezal županovanja ter volitev novega župana ukazal. — Na znanje je bilo vzeto, da je Njih Veličanstvo potrdilo sklep poslednjega deželnega zbora, da se iz Predjamske konkurenčne (okrajne) ceste izbriše tisti kos ceste, ki iz Brinja pelje v Predjamo, nasproti pa dosedanja srenjska pot iz Brinja pod Bukovjem, Belskem čez Studeno v Planino za konkurenčno cesto izreče.

— (Iz odborove seje družbe kmetijske.) Pod predsedstvom c. kr. deželnega predsednika pl. dr. Wurzbach-a je odbor v nedeljo imel prvo letošnjo sejo, v kateri so vsi v Ljubljani bivajoči odborniki bili pričujoči. Dr. J. Bleiweis je poročal o sledečih zadevah: Zahvalno pismo g. ministra kmetijstva za poslani mu koledar in pratiko, in pismo g. Scheyer-a, da prevzame mesto odbornika, ste bile na znanje vzete. — Ministerstvo kmetijstva je poslalo 50 iztisov onega oklica, kateri naznanja, da bode letos decembra meseca in kako da bode velika razstava mleka, surovega masla, sira, mnogovrstnega dotičnega orodja itd. na Dunaji (o kateri so že lanske „Novice“ govorile). Ker ministerstvo želi, da bi tudi kranjski gospodarji v to razstavo poslali, če tudi družega ne, vsaj sira, se je izvolil poseben odbor, ki bode vso to nalogo na-se vzel; v ta odbor so bili izvoljeni gospodje odborniki Seunig, Šolmajer, Lasnik in Vičel, ki so si za poročevalca (referenta) izvolili gosp. Seunig-a. — Ker ministerstvo kmetijstva vsled mnogih želj, ki so se mu razodele od družeb kmetijskih, namerava potegniti se za to, da bi se zopet vpeljala živinska sol, ki se je po nesrečnem pritisku magjarskem opustila po sklepu državnega zbora leta 1868., zato je ministerstvo po dopisu od 20. dec. l. l. pozvalo družbo kmetijsko, naj na tanko in po številkah dokaže: za koliko je živinoreja na Kranjskem slabeja od leta 1868., kar se ne prodaja več živinska sol. Po živahni razpravi, ktere so se vdeležili poročevalec dr. Bleiweis, Šolmajer, Lasnik, dr. Orel, dr. Razlag, P. Kozler, dr. Costa in predsednik, je obveljal sklep, da se ministerstvu razloži, da 1) ne od l. 1868., ko je nehala živinska sol, je živinoreja na Kranjskem slabeja, temveč za to, ker živinske soli prav za prav pri nas nismo nikoli lahko in cenó dobivali, tedaj se naši gospodarji tega pomočka za pitanje in zdravje živine zdatno posluževati niso mogli; 2) pa naj se ministerstvu nasvetuje, naj skusi vladno samoprodajo (monopol) odpraviti. Dr. Bleiweis je dobil nalog, da to pismo do ministerstva izdela. — Ker je g. fajmošter Krčon v Rudniku pod Ljubljano deloma iz svojega, deloma s pomočjo svojih faranov naredil gnojščice, kakor ga družba kmetijska predpisuje, se mu je podelila za to subvencija od 30 gold. — Gosp. E. Pourju v Kranji se je poleg povrnjenih potnih stroškov za lanski kmetijski tabor v Cerkljah dalo 20 gold. remuneracije; odboru poslani govor se natisne v „Novicah“. — Stroški g. župana Zelena v Senožečah za napravo govorišča itd. za lanski kmetijski tabor v Senožečah se povrnejo z 11 gold. — Da je trbiška ovca, ki jo je lani Andrej Malavašič v Butajnovi od kmetijske družbe prejel, nagloma po napenjanji poginila, je odbor brez opombe na znanje vzel, ker ne vidi vzroka, da bi bil Malavašič te nesreče kriv (zelen pajek pa tudi ne). — Gosp. župnik Sumper iz Škočjedola, ki je bil v poslednjem zboru družbe kmetijske za poročevalca o sklepih onih gospodov izvoljen, ki so presojevali razstavljene panjove, je izdelal prav te-

meljito poročilo o vseh na ogled postavljenih panjovih. Predlogi tega poročila, ki se bode celo natisnilo v „naznanilih družbe kmetijske“, so bili enoglasno sprejeti, namreč, da 1) panjova g. Sumperja in g. Porente sta najbolj pripravna za navadne naše čbeloreje, in sicer Sumperjev panj brez premembe kakor je, Porentov pa prenačen na trirobate satnike; — 2) kmetijska družba, ki bode kmalu razpisala oklic ljudskim učiteljem in manj premožnim kmetom, naj se oglasi, kdor želi take panjove, bode vsacemu, komur bode panjove dala, dala po dva: enega Sumperjevega, enega Porentovega. — Potem je dr. Razlag poročal o prošnji Metliške svilorejske družbe, naj bi vlada dovolila 2 sejma za svilne kokone. Ker taki sejmi, kakor jih imajo že davno na Primorskem, bili bi prvi na Kranjskem, se je družba kmetijska obrnila do gosp. prof. Povše-ta v Gorico, in do gosp. župnika U. Golmajerja v Brseču v Istri; oba sta družbi prijazno poročala o goriških, videmskih in isterskih svilskih sejmih in profesor Povše je povdarjal korist takih sejmov na Kranjskem. Po predlogu dr. Razlaga je odbor sklenil, c. k. deželni vladi nasvetovati, naj dovoli Metliški svilorejski družbi osnovo dveh sejmov v Metliki ali oziroma enega tudi v Novem mestu, določba dnevoev teh sejmov pa naj se — po različnosti letine — prepusti družbi. — Za nove ude so bili v družbo sprejeti gospodarji: Janez Vodnik, mlinar in posestnik, Jožef Kavka, posestnik, France Šimenc, župan — vsi iz Dola, Janez Jemec, posestnik iz Kleč, Anton Zarnik, mlinar in posestnik iz Krtine, Jožef Jerovšek iz Beričevega, in pa g. Luka Pirnat, grajščak Tustajski.

— (*Pregled bolnikov, porodnic in najdencev v ljubljanski bolnišnici v preteklem letu.*) V razdelku za notranje bolezni je bilo bolnikov skupaj 1020 (umrlo 175), v razdelku za vnanje bolezni 1168 (umrlo 66), v razdelku za ženske bolezni 39 (umrle 3), v norišnici 146 (umrlo 18), v porodišnici žensk 274 (umrle 4), otrok 217 (umrlo 61). Najdencev v vnanji reji je bilo 1095 (umrlo 55). Proti predlanskemu letu jih je v bolnišnico vstopilo lani na razdelku notranjih bolezni 140 več, na razdelku vnanjih bolezni 23 manj, v norišnico 35 več, v porodišnico in najdenišnico porodnic manj 72, otrok manj 95; najdencev se je 52 manj na rejo dalo, 80 jih je pa iz reje, v kateri so 10 let bili, odpadlo. — Če vzamemo omenjenih 52 otrok, ki se jih je lani manj v rejo dalo, na račun tega, da se je najdenišnica 1. julija lanskega leta odpravila, se je tedaj v pol leta deželi prihranilo 12.636 gold., ako bi bili, kakor je poprej postava bila, ti otroci živi skozi 10 let v deželni skrbi (en otrok je 243 gold. stroškov prizadjal). Po takem je pač očitna neprecenljiva dobrota, da je deželni zbor odpravil najdenišnico.

— (*Katoliška rokodelska družba*) pod vodstvom g. prof. dr. Vončine je v nedeljo zvečer v svojih prostorih novi svoji vejici: družbici rokodelskih učencev napravila prav lepo večernico z božičnim drevesom. Gosp. dr. Vončina, pravi oče rokodelski mladini že skozi 16 let, je obilo zbrani gospodi predstavil lepo število 68 pridnih učencev, ki v tej družbi ob nedeljah in praznikih poduk dobiva, pa se tudi z lepim petjem kratkočasi. Da ti fantiči res tudi že kaj znajo, pokazali so danes Grabrijan, Justin, Misel in drugi s čednimi deklamacijami in mičnim petjem. Veselega obraza so pa tudi gledali darove, ki ste jih hipoma nabrali blagi gospé Šolmajerjeva in Murnikova, in poslušali navdušeni govor svojega voditelja g. prof. Vončine, ko je razlagal zgodovino te družbe in se zahvaloval svojima gosp. pomočnikoma

v nauku, neutrudljivemu blagajniku g. Šventner-ju in pa starešini podmojstrov g. Zoru. Prav na pravem mestu pa je tudi bilo, da je g. Šventner očitno zahvalo izrekel g. dr. Vončini v imenu velike večine ljublj. mojstrov, da tako očetovsko skrbi za poštene naraščaj rokodelski. Radostni smo zapustili vsi milo to večernico, želeč, da se ponavlja še mnogo let.

— (*Učiteljsko društvo za Kranjsko*), ki se je začelo leta 1849. in že marsikaj koristnega učinilo si je po vladnem dovoljenji razširilo svoje meje ter postalo slovensko učiteljsko društvo s sedežem v Ljubljani. Namen temu društvu je: „združiti vse slovenske učitelje na Kranjskem, Koroškem, Štajarskem in Primorskem, da duševno in materialno napredujejo in da se slovenske ljudske šole v teh pokrajinah vsestransko boljšajo“. — Bog daj srečo!

— (*Ogenj v dimniku ljublj. c. kr. fabrike, kjer smodke delajo*), je napravil pretekli teden grozno nesrečo. Straha plahe so vse ženske hipoma drle iz fabrike druga čez drugo; ena je pri tej priči mrtva obležala, veliko je poškodovanih bilo, 7 so jih v bolnišnico nesli. Pravijo, da 1059 žensk dela v tej fabriki, starejših in mlajših. Sreča le za deželni zaklad, da nimamo več — najdenšnic.

— (*Štirinajsta predstava dram. društva*) v deželnem gledališču bo v soboto 13. januarija. Igrala se bode prvokrat nova burka „Krojač in čevljar“ s petjem v 3 dejanjih. Igra je dobila pri razpisu daril v Pragi tretjo ceno, in je v českem gledališču zelo dopadla. Ker imajo, kakor se nam poroča, v njej gospodičine Podkrajšekova, Pardubska, Vrelčeva in gospa Valentova in gg. Kajzel, Schmidt, Nolli in Šusteršič prav hvaležne naloge, posebno tudi pikantne kuplete in poje tudi celi zbor, se je nadejati, da bode gledališče prav polno in da bode slovensko občinstvo tudi v delavnikih bolje podpiralo prizadevanje dram. društva, katero z velikimi stroški skrbi za vedno nov repertoire.

— (*Dramatično društvo*) je v nedeljo v gledališču nas kratkočasil z veselo igro „o žetvi“, v kateri sta se posebno odlikovala gospá Valentova in g. Šmidt, in z Ipavčevo priljubljeno opereto „Tičnik“, ki se je dobro vršila, vendar nam v nepozabljivi spomin klicala tisto predstavo, ko je pred več leti čitalnica to opereto prvokrat na oder spravila.

— V občnem zboru telovadnega društva „Sokol“, kterege se je vdeležilo 36 družbenikov in o katerem poročamo prihodnjič obširneje, so bili, po izrečenju dosejajnega staroste, da ne bi mogel sprejeti nobene volitve, z nadpolovično večino glasov izvoljeni: za starosta dr. Zarnik, za njegovega namestnika J. Noli, in za odbornike: dr. K. Bleiweis, F. Drenik, Jeločnik, F. Ravnikar, dr. Munda, S. Noli in Janez Vičič.

— (*Ustavoverci ljubljanski, kako govorite — kako delate?*) Kdor posluša govore ljubljanskih tako imenujočih se „ustavovercev“ in prebira njihove vsakdanje spise v „Tagblatt-u“ in dunajskih židovskih časnikih, moral bi misliti, da res goré za decembersko ustavo in da komaj čakajo premoženje in celó — če bi treba bilo — tudi življenje dati za-njo. Toda pogledimo njihovo djanje, in kmalu se prepričamo, da jim je jako malo mar za ustavo, da si to krinko nadevajo le edino samo zato, da bi si utrdili nemško gospodstvo nad narodom našim slovenskem. Naj to dokažemo s sijajnim izgledom iz najnovejšega časa.

Po najnovejšem izkazu deželnega šolskega sveta — poslušaj svet in se čudi! — v Ljubljani 600 za šolo ugodnih otrok raste brez vsega šolskega uka, in vendar „mestni očetje“, samo kuhani in pečeni ustavoverci — med njimi celó tudi razvpiti Pirkner, čegar puhlo in solzno učenost po časnikih že posajajo na nadzorniški

sedež — ti očetje, ki imajo vse ljublj. ljudsko šolstvo v roki in bi je morali imeti tudi v oskrbi, se branijo zidati lastno poslopje za mestno ljudsko šolo, ker bi vendar morali vedeti, da Ljubljana, glavno mesto, nima ni enega lastnega šolskega poslopja! Očetje, kje je Vaša ustavovernost! Ali je morda to, da Vas morajo siliti spolnovati decembersko ustavo! Gospodine Pirker! kako spolnujete svojo dolžnost kot „prvosednik“ mestnega šolskega nadzorništva, da je skoro več otrok zunaj šole nego v šoli? Ko bi vsi krajni šolski nadzori po kmetih tako malo spolnovali svojo dolžnost, koliko otrok bi na Kranjskem hodilo v šolo? Ali ne umete prestolnega ogovora o šolski postavi, ki vsem za uk ugodnim otrokom veleva v šolo? Ali jih morda zato nočete siliti, ker jih vseh ne morete spraviti v besnice, v ktere so potaknjene mestne ljudske šole?

In kaj sledi iz vsega tega? Mestni ustavoverci drugače govoré, drugače delajo. Dan na dan vpijejo in kričé, zakaj da mnogo otrok na Kranjskem ne hodi v šolo in „Tagblatt“ se drzne pisariti članek „zur Ordnung des Schulwesens in Krain“, — **600 ljubljanskih otrok**, pred svojimi očmi rastočih, brez poduka — pa ne vidijo. Detè, lepih slepih ustavovercev!

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. Kdaj da državni zbor nadaljuje svoje seje, ne vé se še danes prav za gotovo; misli se, da 13. dne t. m. Prvo, kar pride v razpravo, bode odgovor (adresa) zbornice poslancev in zbornice gosposke na govor cesarjev. Za zbornico poslancev je načrtal addresso dr. Herbst, za zbornico gosposko pa grof Anton Auersperg. Pri adresini debati se bode pokazalo, kaj mislijo Poljaki, ki po velikem številu svojem imajo obstanek državnega zbora v svojih rokah, ki pa so vsak dan drugačni in ne hodijo odločni z drugimi federalisti one poti, ki jo je Hohenwartovo ministerstvo pokazalo za spravo z vsemi narodi avstrijskimi. — Neki „liberalec“ — pravijo — namerava državnemu zboru staviti predlog, naj ministerstvo Hohenwartovo dene zarad njegovega postopanja v zatožni stan! Kaj pa, če bi večina narodov avstrijskih tožila pred prestolom cesarjevim ustavoverce na ministerskih in poslanskih stolih, da overajo vresničenje cesarjeve volje: „narediti mir z vsemi narodi“?

— O Andrassy-u — piše „Vaterl.“ — da je ves potr, kar je minister vnanjih zadev; njegov popred smehljajoč obraz je zdaj čmeren; skrb ga tlači, da slavi njegovi, ki jo je vžival v Translajtaniji, bode kmalo odkljenkalo v Cislajtaniji.

— O Beustu, ki ima zdaj opravilstvo avstrijskega poročnika v Londonu, pišejo časniki, da mu njegova natura, ktera je kakor živo srebro, ne dá nikjer mirú; komaj je malo dni v Londonu, že zopet leti na Dunaj, zopet pa na Saksonsko in kmalu spet v Pariz in v London nazaj. Da bi njega in Andrassy-a ne bilo, ne bi bila Avstrija v tacih homatijah kakor je dandanes.

— Po pravici se očita federalistični stranki, da ni edinosti med njo. Al „Tagespresse“ očita isto „ustavovercem“ rekoč, da edinstvo med ustavoverci v državnem zboru je trajala le od Silvestrovega večera do sv. treh kraljev, kajti oni ustavoverci, ki so v zadnjem državnem zboru bili v klubu „najskrajniše levice“, hočejo tudi zdaj svoj klub osnovati.

Hrvaško. Ogerskega ministerstva predsednik grof Lonyay je pred božičnimi prazniki povabil prvake ná-

rodne hrvaške stranke: Mrazovića, dr. Rački-a, Vonićino in druge v razgovor na Dunaj, da bi mu razodeli zahteve narodnih zastopnikov trojedne kraljevine, po katerih bi se ogerska vlada pomirila s Hrvati. Omenjeni poslanci so šli, če tudi brez mandata deželnega zbora, na Dunaj, da kažejo voljo za poravnavo trojedne kraljevine z ogersko vlado. Kakor „Obzor“ in „Südsl. Corr.“ pišeta, povdarjali so bitne točke o deželni celokupnosti, o popolni samostalnosti domače vlade in hrvaškega zbora, o potrebi autonomnih financ itd. Po njih je Lonyay zvedel, kaj narod hrvaški — vkljub magjaronski klikli — hoče in zahteva in od česar nikdar ne bode odstopil. Izročili so mu o tem tudi memorandum v pismu. Sliši se, da pred začetkom deželnega zbora zagrebškega, ki ima biti 15. dne t. m., so vabljeni ti poslanci še enkrat v poslednji dogovor v Pešt. „Obzor“ sklepa poročilo o teh razgovorih s sledečimi besedami: „Naš će sabor, dade li Bog sreće, dovršiti djelo, koje se je bečkimi konferencijami tako lepo začelo“.

Ogersko. — Lepa varnost je na Ogerskem! Iz Temšvara se je 8. dne t. m. telegrafilo „Pest. Lloyd“, da na cesti iz Szlatine v Karanžebes je bila pošta oropana in vsi popotniki, ki so bili v poštnem vozu.

Denarni zapisnik Matice slovenske.

Pri XXII. odborovi skupščini so bili v Matico sprejeti naslednji udje.

Za 1871. leto:

(Dalje.)

Gospod Bolè Franjo, obč. tajnik v Dolini.

„ Harmel Adolf, kaplan v Cerknem.

„ Juriševič Štepan, gostilničar v Mitah.

„ Kraševac Anton, posestnik v Dolenjivasi.

„ Vovk Josip, učitelj v Cerknici.

„ Janežič Jožef, mlinar v Lešah.

„ Apih Josip, gimnazijalec v Ljubljani.

„ Petan France, župnik pri sv. Venceslavu.

„ Žepič Franjo, gimn. profesor v Požegi.

Slavna čitalnica v Črnem vrhu pri Idriji.

Gospod Kotnik France, orglar v Ormužu.

„ Petek Davorin, poštar v Velikinedelji.

„ Šporn Jožef, podžupnik v Ormužu.

„ Starè Mihael, posestnik in inženir v Mengišu.

„ Potrč Lovro, župnik v Pernicah.

„ Žmavec Jurij, kaplan v Remšniku.

„ Benko Janez, učitelj v Dekani.

„ Poniž Ambrozij, učitelj in poštar v Črnekalu.

„ Radič pl. Peter, vrednik „Salonblatt“ na Dunaji.

„ Sablačan Miha, trgovec v Glinjah.

Popravek. V zadnjem listu na zadnji strani v 33. vrsti namesti 29. beri 99.

Žitna cena

v Ljubljani 3. januarija 1872.

Vagán (Metzen) v novem denarji: pšenice domače 6 fl. 60. — banaške 7 fl. 30. — turšice 4 fl. 50. — soršice 4 fl. 60. — rži 3 fl. 20. — ječmena 3 fl. 20. — prosa 3 fl. 40. — ajde 3 fl. 70. — ovsa 2 fl. 20. — Krompir 2 fl. 10.

Kursi na Dunaji 8. januarija.

5% metaliki 59 fl. 25 kr.

Narodno posojilo 69 fl. 5 kr.

Ažijo srebra 114 fl. 50 kr.

Napoleoniori 9 fl. 16 kr.